

Hva er Brukerstyrt Personlig Assistanse?

BPA – Brukerstyrt personlig assistanse

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) bidrar til at funksjonshemmede som trenger praktisk bistand kan administrere sin egen hverdag, og selv kan bestemme hvem som skal være assistenter, hva assistentene skal bistå med, hvor assistansen skal utføres og til hvilke tider. Retten til brukerstyrt personlig assistanse er imidlertid begrenset. Norges Handikapforbund mener at retten til brukerstyrt personlig assistanse må utvides. Alle funksjonshemmede som ønsker og vil ha nytte av BPA, må få rett til ordningen.

Et aktivt og selvstendig liv med brukerstyrt personlig assistanse

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en ordning som gir funksjonshemmede praktisk bistand til å gjøre ting som andre kan gjøre selv: Kle på seg og gjøre husarbeid, komme seg til skole og arbeidsplass, handle og lage mat, være sammen med venner og familie og engasjere seg i samfunnet.

Funksjonshemmede kjenner selv sine egne behov best og vet hva de trenger, til hvilke tider. En brukerstyrt assistanseordning gir funksjonshemmede mulighet til å styre eget liv, i stedet for å måtte innrette livet etter kommunale rutiner og timeplaner.

Store forskjeller mellom kommunene i dagens praktisering

- **Ulikhet i utmåling**
Det er stor ulikhet i hvor mange timer du tildeles fra kommune til kommune. Dette avhenger av forståelsen av ordningen, manglende medvirkning og et tolkningsrom som er for vidt. Mange kommuner beregner timebehovet ut fra tradisjonelle tjenester i hjemmet, mens andre gir timer til fritid utenfor hjemmet, organisasjonsarbeid, være bestemor, delta på dugnad, nok til å gjennomføre studier osv.
- **Storebror ser deg**
Bare halvparten av kommunene har fritt brukervalg hvor man kan velge en privat BPA leverandør som arbeidsgiver. I de kommunene hvor kommunen er eneste arbeidsgiver, opplever mange å ikke få velge assistenter fritt selv, men må bruke fra kommunes pool. Som assistent kommer man nært på livet og det kan føles ubehagelig at samme instans som innvilger dine timer, skal overvåke dine valg og gjøremål. Ved å kunne velge en privat arbeidsgiver vil dette skillet bli tydeligere, og man kan velge en leverandør som har den styrke og kompetanse som passer for deg.

- **Begrensninger**

Ulike kommuner kan sette ulike begrensninger på bruk av BPA som hindrer likestilling. Dette kan være muligheten for å ta med assistenter til andre kommuner eller utlandet eller at man må forholde seg til timeplanen som kommunen setter opp for assistanse.

Så lenge målet med BPA er å gi likestilling til personer med funksjonsnedsettelse, mener et flertall av medlemmene i NOU utvalget (7 av 13), at ordningen ikke kan organiseres på kommunalt nivå.

Er BPA ordningen dyr?

BPA gir ikke mer kostnader for kommunene pr time enn ordinære tjenester, men økning i antall timer vil gi større kostnader. Ja, likestilling er ikke gratis. Samfunnet har investert betydelige summer i barnehager, som har gitt mange kvinner anledning til å delta i arbeidslivet. Vista Analyse sin [rapport](#) fra 2018 konkluderer med: *Brakerstyrt personlig assistanse (BPA) er et viktig bidrag til likeverd, likestilling og samfunnsdeltakelse for personer med behov for assistanse. For personer i denne situasjonen betyr BPA mye for muligheten til yrkesdeltakelse, utdanning og et aktivt og selvstendig liv. I likhet med Prop. 86 L (2013 – 2014) finner vi at BPA er kostnadseffektiv og ressursbesparende sammenliknet med andre ordninger.*

Skal man kunne få så mange timer BPA man vil?

De fleste vegrer seg for å ha fremmede inn i huset, tett på privatlivet og ønsker i så stor grad som mulig å være selvhjulpen. Det er derfor liten risiko for å overforbruke denne ordningen.

Helseoppgaver i BPA ordningen?

Det er fullt mulig å kombinere mange helsetjenester i en BPA ordning. Dette gjør flere kommuner på en god måte i dag.

Kinderegg

BPA er en ordning som har flere styrker.

1. Bidrar til likestilling
2. BPA er økonomisk besparende for kommunene
3. Ordningen bidrar til et fleksibelt og inkluderende arbeidsliv. Det er mange arbeidstakere som ikke kan arbeide 100% og som ønsker fleksibiliteten. Ordningen passer for arbeidstakere som ønsker ekstraintekt (studenter), vil fylle hull i CV'en, mangler arbeidserfaring eller har behov for arbeide med få personer og stress rundt seg.

Forholdet til FNs funksjonshemmede konvensjon (CRPD)

Statene som har tiltrådd CRPD-konvensjonen er forpliktet til å følge dette opp også gjennom lovgivning.

Dissensforslaget (kapittel 27 i NOU Selvstyrt er Velstyrt) bygger på konvensjonens forpliktelser.

CRPD 3A

CRPD-konvensjonen artikkel 3a setter tydelige krav til tilrettelegging som kan sikre **«respekt for menneskers iboende verdighet, individuelle selvstendighet med rett til å treffe egne valg, og uavhengighet»**.

Dette betyr at funksjonshemmede selv skal kunne styre assistansen den enkelte trenger, og selv kunne bestemme når det er behov for tjenester fra personell med helsefaglig kompetanse.

CRPD 4

CRPD-konvensjonen artikkel 4 viser til at stater som har ratifisert konvensjonen er forpliktet til **«å sikre og å fremme full gjennomføring av alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter for alle mennesker med nedsatt funksjonsevne, uten diskriminering av noe slag på grunn av nedsatt funksjonsevne»**.

Nødvendig assistanse handler med andre ord om tilrettelegging for å realisere menneskerettigheter og grunnleggende friheter som alle har.

CRPD 5

Behovet for ordninger som BPA er konkretisert i artikkel 5:

«Med sikte på å fremme likhet og avskaffe diskriminering skal partene treffe alle hensiktsmessige tiltak for å sikre en rimelig tilrettelegging».

CRPD 19

I artikkel 19 er det tydeliggjort ved at

«Konvensjonspartene erkjenner at alle mennesker med nedsatt funksjonsevne har samme rett som andre til å leve i samfunnet, med de samme valgmuligheter, og skal treffe effektive og hensiktsmessige tiltak for å legge til rette for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal kunne gjøre full bruk av denne rettighet, og bli fullt inkludert og delta i samfunnet».

Det har vært mange saker i media om BPA. Her er et lite utvalg. Trykk på bildene for å komme til saken.

NRK Brennpunkt dokumentaren «Fallet» gir en god beskrivelse av flere av utfordringene med dagens ordning.

NRK Brennpunkt

Reidun (49) ble lam etter bilulykke – fikk hjelpen hun har krav på da hun flyttet til Oslo
Reidun Andersen flyttet til et annet fylke for å få brukerstyrt personlig assistent (BPA). 73 kommuner mangler det lovpålagte tilbudet til funksjonshemmede.

Rita Kleven
Journalist
Publisert 24. aug. 2020 kl. 12:15
Oppdatert 25. aug. 2020 kl. 18:31
Arkivert av
over nettnett &
garnett

Meninger

A-magasinet

Aftenposten

- Jeg følte meg som en dyr vare
Assistent-ordningen skulle gi funksjonshemmede likeverd og frihet, men mange kommuner tolker loven så ulikt at flere har flyttet for å få hjelpen de har krav på.

2 Nyheter

TV 2 Play Logg inn

Mari (32): – De ville observere meg og kjæresten min på natta
– Det virker som at vi som sitter i rullestol skal kreve mindre og forvente mindre enn andre, sier Mari Storstein.

BPA med helsehjelp endret hele familiens liv

Telefonen ringer. Det er fra Tjenestekontoret i kommunen. Kontoret som har makten til å bestemme hele vår families livskvalitet. Det knyter seg inni meg. Det handler om en svært avgjørende beskjed.

Nyheter Sport Kultur Humor

Vil flytte BPA over til staten: – Det er et lottospill

Om du får brukerstyrt personlig assistanse (BPA) avhenger ikke bare av situasjonen din, men også hvor du bor. En to år lang utredning mener staten bør få ansvaret, men helse- og omsorgsministeren er uenig.

Eirik Sørenmo Pásche
Journalist
Publisert 22. des. 2021 kl. 07:11

Asle (63) får ikke mer hjelp – selv om kommunen slipper å betale ei krone

Rullestolbruker Asle Nordheim nektes BPA-tjeneste for funksjonshemmede – selv om Stjørdal er en av få kommuner der staten betaler hele regninga.

Rita Kleven
Journalist
Jørgen Leiar
Fotograf